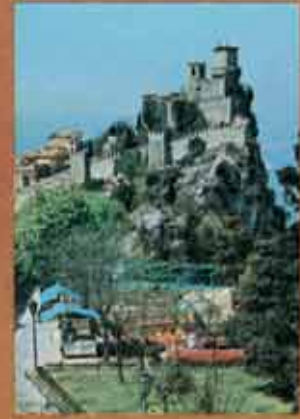

VIIKKO

No 48 26 · 11 · 1965 SANOMAT

SAN MARINO

VATIKAANI

MONACO

ANDORRA
LIECHTENSTEIN

EUROOPAN VIISI KÄÄPIÖ- VALTIOTA

Sisäsivuilla värikuvakertomus maanosamme oudoimmista maista

EUROOPAN KÄÄPIÖ. VALTIOT

KUVAT EERO AARNIO

Pietarinkirkon katto on jo maailma sinänsä. Katosta kohoavat kirkon sivukupolit ja valtavan suuri pääkupoli, joka katon yläpuolelle kohoavalta osaltaan on Helsingin Suurkirkon kokoinen. Kuitenkin kirkon katolla ollaan jo Helsingin Stadionin tornin huipun korkeudessa.

Vatikaani

Italialaisille Vatikaani ei ole vieras maa. Moni italialainen hämmästyisi, jos hänelle kerrotaisiin, että hän jättää oman maansa joka kerta ylittäessään suuren valkoisen ympyrän Berninin mahtavan pylväsrivin välissä Pyhän Pietarin torilla. Astuessaan tuon viivan yli hän ylittää itsenäisen valtion rajan, hän saapuu Vatikaaniin, itsenäiseen valtioon kaupungissa.

Euroopan pikkuvaltioista Vatikaani on pienin, rikkain ja sitä paitsi ainoa maa

maailmassa, minne mennään ovesta. Jos haluat kulkea kaikkein pyhimpään, on käytettävä jotakin kolmesta pääsisäänkäynnistä, missä ei tarkasteta mitään passeja, vaan minne kaikilla on sama mahdollisuus päästä.

Vatikaani on maailmanlaajuisen ideologisen ja uskonnollisen valtakunnan sydän, sen todellisten asukkaiden lukumäärä, niiden joilla on Vatikaanin passi, on tuskin suurempi kuin 800. Ja vaikka Vatikaanin pitäisi olla

maailman rauhallisimman paikka, yli 20 % sen asukkaista on aseistettuja, noin 80 poliisia ja erikoisvartijaa, sata sveitsiläistä vartijaa, jotka — mitä vierailija ei useinkaan tule ajatelleeksi — kaikki tulevat Sveitsistä.

Vatikaani elää pienestä koostaan huolimatta kuten muutkin maat. Maassa on noin 500 siviilityöntekijää, leipureista ja puutarhureista aina siivoojiin saakka. Sillä on oma ulko- ja sisäministeriönsä kuvernöörin palatsissa, oma rahansa, vaikkakin myös Italian liiraa käytetään mm. sen kaupoissa. Se liike, joka toimittaa ruokaa ja viinejä ainoastaan Vatikaanin henkilökunnalle, myy hiukan halvemmalla kuin kulman takana Italian puolella oleva liike.

Sitä paitsi Vatikaanivaltiota on oma yksityinen rautatiensä, missä raidetta on noin 150 metriä, ja oma radio, joka toimii 26 kielellä. Siellä on neljä postitoimistoa, yksi muurien sisäpuolella Vatikaanin omaa käyttöä varten, toinen Pyhän Pietarin torin pylväikön takana, kolmas torilla ja neljäs Basilikan suojissa. Kolme viimeksimainittua on tarkoitettu filatelisteille, jotka haluavat saada kokoelmiinsa Vatikaanin postimerkkejä. Vatikaani voi myös ylpeillä yhdellä maailman hienoimmista museoista. Omilla autojen kansallisuustunnuksillaan (SCV — Stato Città Vaticano) ja yksityisellä sanomalehdellään *Osservatore Romanolla* sekä viikkolehdeksiään ja kuvitetulla kuukausijulkaisullaan.

Koska Vatikaani poikkeaa täysin muista valtioista, sillä ei ole ravintoloita eikä edes omaa pesulaitosta. Niiden jotka haluavat syödä seinien sisäpuolella, on tehtävä se kotona. On siellä sentään sarkariston takana pieni kahvio, missä papit ja maallikot voivat juoda kahvia tai mietoja viinejä.

Vaikka Rooma ympäröi Vatikaania joka puolelta, sillä on Italian pääkaupungin korkein näköalapaikka. Kiivettyäsi 316 askelmaa Pyhän Pietarin katon yläpuolelle avautuu eteesi vaivan palkkioksi kannein näköala, mitä koko Roomasta voit löytää. Näet joka puolella Vatikaanin rajojen yli.

Rikollisuutta Vatikaanissa on tuskin nimeksikään. Kun joitakin vuosia sitten huomattiin, että vankila oli ollut tyhjänä viisitoista vuotta, hallitus päätti, että sen voi yhtä hyvin sulkea kokonaan.

Niinpä Vatikaanin ensimmäinen asukas, jolla on lähes 500 miljoonaa "alamaista" ja johdossaan lähes 400 000 papia, Hänen Pyhyytensä Paavi, voi nukkua rauhassa, sillä Vatikaanin muurien sisäpuolella ei ole rikollisia. **KÄÄNNÄ**

-Etuala on Vatikaanivaltiota, kuvan taka-ala jo Italiaa. Molemmat ovat silti ikuista Roomaa. Arkkitehti ja kuvanveistäjä Berninin ihmetöitä on tämä Pietarinkirkon edustan solkionmuotoinen tori, joka on suunniteltu näyttämään pyöreältä. Parilla muullakin tempulla on perspektiiviä väännetty niin, että katsoja ei osaa aavistaa Pietarinkirkon valtavaa suuruutta.

Modernia Monte Carloa uusine pilvenpiirtäjinään ja uima-altaineen. Taustalla kohoavat merialpit kätkeytyvät usein usvaan, vaikka Välimeren rannalla ilma olisi kuulas ja kaunis.

Monte Carlo on kauniiden ja kalliiden huvipursien satama. Lahden takarannalla näkyy k... turistille Monaco ei ole halpa maa, mutta vakinaisesti asuvalle se on — mikäli onnistuu p... veroa. Kansalaiseksi pääsy on kuitenkin erittäin vaikeata.

Monaco

Ranskaan, alpeihin ja Välimereen rajoittuva Monacon ruhtinaskunta on kenties kadehdittu paikka maailman kartalla. Kun ihastuttavan siniseen mereen lisätään vielä ikuinen auringonpaiste, kauniit rannat, palmupuut, viehättävät naiset, ruhtinas Rainierin kuuluisa akvaario, oopperasitykset, konsertit ja upeat näköalat, on helppo ymmärtää, miksi Monacon 20 000 asukasta näyttävät elävän jatkuvassa hyvinvoinnissa. Mutta monacolaiseksi ei ole helppo päästä, täytyy olla toisen polven syntyperäinen asukas ennenkuin on täysivaltainen kansalainen.

Mistä muualta voisi löytää niin paljon kauneutta ja tulla hetkessä rutiköyhäksi tai äärimmäisen rikkaaksi. Onhan Mo-

nacossa pelikasino! Monille Monte Carlolla vierailleille, jotka eivät tavallisesti edes tiedä, että Monacossa on kaksi muuta kaupunkia, Monaco City ja La Condamine vuorten rinteellä, kasino on pääasiallinen huomion kohde. Yhä lisääntyvästä turistivirrasta päätellen nämä vieraat eivät piittaa rahojen häviämisestä. Eräät heistä tosin palaavat taskuisaan enemmän rahaa kuin saapuessaan.

Kasino ei ole yhtä vanha kuin itse Monte Carlo, mutta sen perustaminen 1866 merkitsi Monte Carlolle enemmän kuin mikään tapahtuma sen historiassa, joka ulottuu aina 1200-luvulle.

Yli jonkin aikaa sitten laki kielsi asiattomia henkilöitä kuljeksimasta kasinon edessä, eikä kukaan saanut astua sisään ilman takkia tai solmiota. Tilanne on kuitenkin muuttunut toisen maailmansodan jälkeen.

Nykyään voi nähdä naisten saapuvan kasinoon huippulyhyisiin housuihin pukeutuneina, mutta heiltä samoin kuin urheiluasunon pukeutuneilta miehiltä on pääsy sisähuoneisiin kielletty. Lapsia ei vielääkään päästetä kasinoon. Siellä on myös piipunpolto kielletty, vaikka savukkeet ja sikarit ovatkin tervetulleita. Sisään ei myöskään pääse nahkahousuihin, virkapukuun tai kansallispukuun pukeutuneena. Onhan raja kuitenkin jonkin vedettävä...

Maa saa toimeentulonsa — kuten jokainen tietää — turismista, postimerkeistä ja pelikasinon tuotosta. Kreikkalainen laivanvarustaja Aristoteles Onassis on yksi kasinon suurimmista osakkeenomistajista. Koska ulkomaalaisetkaan eivät maksa tuloveroa, sanovat monacolaiset kasinoa osoittaen: "Se pelastaa meidät."

Ylellisyyttä ei Monacossakaan ole kaik-

Uuluisa pelikasino (kaksitorninen talo terassin takana). Tilapäiselle pääsemään Monacon kansalaiseksi, jotka eivät maksa lainkaan tulo-

Liechtenstein

Liechtensteiniin ensi kertaa tuleva saattaa ihmetellä lehmien runsautta. Itse asiassa ne näyttävät olevan tämän Euroopan pikkuvaltioista toiseksi suurimman kruunaamattomia hallitsijoita.

Lehmiä on kaikkialla Liechtensteinin 10 neliökilometrin alueella. Ne valtaavat kadut aamuisin mennessään alppilaitumilleen. Ne täyttävät kadut ja maantiet iltaisin, keskellä päivää tai milloin niitä huvittaa, ja pysäyttävät kaiken liikenteen. Vaduzin, Liechtensteinin pääkaupungin, ja Kalkutan välillä on tuskin mitään eroa, sillä molemmissa lehmät vaeltavat vapaasti missä tahtovat kenenkään estämättä.

Mutta nautakarja ei ole Liechtensteinin ainoa erikoisuus. Maan onnelliset asukkaat, joiden kieli on jonkinlaista tirolinsaksan ja sveitsinsaksan välimuotoa — vierailijalle tuottaa yllätyksen se havainto, että miltei kaikki Liechtensteinissa on jotakin tirolinsaksan ja sveitsinsaksan väliltä — maksavat 7-prosenttista tuloveroa, mistä heidän on kiittäminen hyvää sveitsiläistä hallitustaan, värikkäitä postimerkkejään ja niitä suunnilleen 8 000—9 000 ulkomaista yhtiötä, joista asukkaat käyttävät nimeä 'Sitzgesellschaften'. Tällaisilla 'istumaseuroilla' on paikallisena osoitteenaan vain postilokeron numero. Niiden kaikki liiketoiminta tapahtuu maan rajojen ulkopuolella. Ne maksavat sovitun vuosittaisen veronsa ruhtinas Franz Joseph II:n hallitukselle. Tämä perustuslaillinen itsevaltius asuu viehättävässä vanhassa linnassaan eräällä Vaduzin lähistöllä sijaitsevalla vuorella.

Syystäkin liechtensteinilaiset pitävät näistä 'istumaseuroista', jotka maksavat noin 1 200 000 (lähes miljoona mk) eli 13 % maan 9 000 000 Sveitsin frangin (noin 7 milj. mk) suuruisesta vuosibudjetista. Liechtensteinilla ei ole omaa rahaa. Toiset 1 400 000 (runsas miljoona mk) tulevat Sveitsin hallitukselta korvauksena niistä tulleista, jotka se kantaa kaikista artikkeleista, jotka menevät

Liechtensteiniin tullisopimuksen mukaan.

Myös postimerkkien myynti tuottaa lähes miljoonan vuosittain. Liechtensteinilaiset ovat huomanneet olevansa kahdeksittävimmassa asemassa maailman kaikkiin muihin veroa maksaviin kansalaisiin nähden.

Mutta liechtensteinilaiset eivät elä ainoastaan postimerkkien tai ulkomaisten yhtiöitten varassa. Maassa on myös erilaista teollisuutta. Siellä on kaksi maailman yhdestätoista tehokampaita valmistavasta tehtaasta. Toinen näistä erikoistui muutamia vuosia sitten valmistamaan mustia tehokampaita Thaimaahan viennin varten. Nyt Thaimaa tekee kuitenkin itse mustat hampaansa — tai on ilman niitä — sillä Schaanin tehdas on lopettanut niiden tekemisen ja siirtynyt normaalien valkoisten tehokampaiden valmistamiseen.

Liechtenstein on rauhan satama. Siellä ei ole radioasemaa, ei lentokenttää, ei mainittavaa yöklubia eikä televisiota. Ei edes idän pikajuna (Orient Express) pysähdy Liechtensteinissa. Paikallisen kaksiasemaisen junayhtiön omistaa Itävallan rautatiet.

Maassa ei ole armeijaa. Se lakkautettiin vuonna 1868. Siitä saakka rauhasta ovat huolehtineet poliisit, joita on yhteensä 12. Liika kiire ei heitäkään rasita, sillä maassa suoritetaan vuosittain vain noin 16—32 pidätystä. Viime vuonna tapahtui vain yksi avioero, mikä ei kuitenkaan ole yllättävää, sillä noin 95 % asukkaista on roomalaiskatolisia.

Liechtensteinilaiset ovat tyytyväisiä rauhalliseen elämänmenoonsa. He elävät miltei verottomassa paratiisissa, ympärillään verraton kukkarunsaus, kauniit vuoret, ihastuttava Vaduzin viini ruhtinaan omista viinitarhoista, 8 116 päättä nautakarjaa 862 maanviljelijän laiturilla. Koska asukkaita on 15 000, on maassa yksi lehmä aina kahta asukasta kohden. Jos jokaisella asukkaalla ei olekaan lehmää, on heillä ainakin kananpoikia. Niitä on yhteensä yli 33 000, joten jokainen liechtensteinilainen voi syödä sunnuntaisin kananpoikaa, jos haluaa. Tietenkin verovapaasti!

KÄÄNNÄ

Kukkuloilla kohoavat keskiaikaiset linnat ovat pienen Liechtensteinin tuntomerkki — ne kuuluvat sen maisemaan kaikkialla. Käytännössä Liechtenstein on osa Sveitsiä.

kialla. Ihmiset ovat silti tyytyväisiä sieläkin, mistä se puuttuu. Ne jotka eivät pääse Beach Clubiin ihailemaan tyttöjä, jotka näyttävät jumalattarilta ja uivat kuin vedenneidot, voivat mennä uimaan muualle. Jos jollakin ei ole rahaa syödä kalliissa ravintolassa, hän voi mennä vaatimattomampaan paikkaan aterioimaan. Jos vieraasta tuntuu, että rulettipöytien ääressä häviää liikaa, hän voi koettaa onnesan 5—10 frangin (noin 4—7 mk) panoksin.

Yön myöhäisinä hetkinä kasino vähitellen hiljenee. Silloin saattaa nähdä yksinäisen naisen viilaamassa kynsiään jonkin tyhjentyneen rulettipöydän ääressä. Juuri silloin saattaa kuulla kouluisat viimeiset sanat jollakin käytävällä joka johtaa kasinon edustalla olevalle ihastuttavalle pihamaalle: "Panin tubat frangia yhdeksikölle ja hävisin..."

San Marino

Napoleon ei yksinkertaisesti voinut ymmärtää sitä. Hän oli tullut Italiaan ja huomannut, että San Marinon tasavalta oli viehättävä katsella, mutta liian pieni asua. Niinpä hän tarjosi sanmarinolaisille lisää maata. "Kiitoksia, Teidän Majesteettinne", sanoivat asukkaat kahden juuri valitun hallitsijansa välityksellä, "mutta me pidämme San Marinosta sellaisena kuin se on."

Napoleon pudisti päätään tälle kansallisen innostuksen puutteelle. San Marinon kansa sai jatkaa elämäänsä neljän neliökilometrin tasavallassaan. Sanmarinolaisien lukumäärä on kasvanut nyky-päiviin mennessä 13 000:een.

Paljon ennen Napoleonin San Marinon pojat ja tyttäret olivat pitäneet lujasti puoliaan monia maahantunkeutujia vastaan, joista kenties kuuluisin oli Cesare Borgia. He tarttuivat musketteihinsa ja kiehuvalle tervalla täytettyihin sankoihinsa ja ajoivat hänet pois vuonna 1503.

Vapaus on kuitenkin ollut San Marinon olemassaolon avainsana ja se on edelleenkin tämän maailman pienimmän ja vanhimman tasavallan tunnuksena. Kun katselee mahtavaa Titanus-vuorta Riministä Adrianmeren rannalta, on helppo ymmärtää, miten sanmarinolaiset ovat kyenneet vastustamaan kaikkea ulkoapäin tulevaa painostusta: maa sijaitsee vuoren huipulla, sen muurit ja kolme linnoitusta ovat yhtä lujia kuin se kivi, mistä ne on rakennettu.

Jolloinkin neljännellä vuosisadalla Marino-niminen dalmatialainen oli pakomatalla keisari Diocletianuksen krittitytjen vainoja. Hän tuli Titanus-vuorelle ja huomasi sen ihanteelliseksi paikaksi ammattinsa, kivenhakkuun jatkamiseen. Koska Marinosta tuli maansa pyhimys, hänen jälkeläisensä kunnioittavat yhä hänen kivenhakkaajan ammattiaan "sen oivallisuuden" takia. Kun katselee suunnattomia muureja ja linnoituksia ja tarkastelee lukemattomia turvapaikkoja, tulee ajatelleeksi, että Marinon kivenhakkaajan ammatti olikin kenties onnellinen sattuma.

Niin pieni kuin San Marino onkin, niin se on levittäytynyt laajalle. Seisoessaan vuoren huipulla voi nähdä yhdellä puolella Adrianmeren, toisella puolella Apenniinit, kirkaalla ilmalla saattaa erottaa jopa Jugoslavian Zara-vuoriston. Mutta moni San Marinon poika on lähtenyt vielä kauemmaksi, heitä on viitisen tuhatta siirtolaisina Yhdysvalloissa. Itse asiassa Atlantin toisella puolella on enemmän sanmarinolaisia (perheetkin mukaanlukien) kuin kotimaassa ja heistä kaikista pitävät huolta eri puolilla maailmaa olevat muutamat San Marinon tasavallan ministerit ja kunnia-konsulit.

Rauhanomainen maahantunkeutuminen jatkuu. San Marinon nimellä tuntuu olevan sellainen taianomainen vetovoima, että esimerkiksi viime vuonna lähes kaksi miljoonaa turistia kiipesi ylös huiMaavaa tietä Riministä ihaillakseen vanhoja kiviä, kiemuraisia katuja, syödäkseen paikallisia suklaavohveleita ja juodakseen mustaa muskottiviiniä — ja tietenkin ostaakseen postimerkkejä, mitkä tuottavat hallitukselle 15 % sen tulosta.

Hallitus itse on melko keskiaikainen laitos. San Marinon presidentin tehtävät annetaan kahdelle valtionhoitajalle, jotka valitaan kahdesti vuodessa kuuden kuukauden jaksoiksi. Tämä nimitys heidän on hyväksyttävä tai muussa tapauksessa he menettävät omaisuutensa ja heidät karkoitetaan maasta. Heidät asetetaan virkaan huhtikuun ja elokuun ensimmäisenä päivänä kunnialaukausten, kirkkojuhlien ja oopperan konserttien merkeissä.

Muutamien viime vuosien aikana vähäinen poliittinen erimielisyys Italian kanssa on ajoittain himmentänyt San Marinon muuten hyviä suhteita sen ainoaan naapurivaltioon. Italialaiset ovat moittineet San Marinaa vasemmistomieliseksi ja se on merkinnyt maalle vaikeuksia. Sanmarinolaiset rakensivat pelikasinoon, mutta se oli suljettava Italian painostuksen takia.

Mutta valtionhoitajien virkaanasettajaispäivänä San Marinon asukkaat eivät näytä paljonkaan välittävän siitä kuka on vallassa. Kun suuri päivä koittaa, kaikki asukkaat marssivat onnellisina ja juhlallisina katedraaliin, missä pappi yhtiä juhlallisena siunaa heidät.

San Marino on ennen kaikkea vanha maa, jonka on ollut selvittävä lukuisista myrskyistä yli tuhatvuotisen historiansa aikana. Niinpä sanmarinolaiset elävät onnellisina maassaan, joka on kuin viehättävä linna, ja missä jokainen kansalainen voi uneksia tulevaisuutta valitukseksi kerran presidentiksi, vaikka vain kuudeksi kuukaudeksi...

San Marinon tasavallan koko on neljä neliökilometriä. Oikeastaan koko valtakuntaan kuuluu vain yksi vuori ja sillä kohoava linna ja linnan ympärille kasvanut pieni kaupunki.

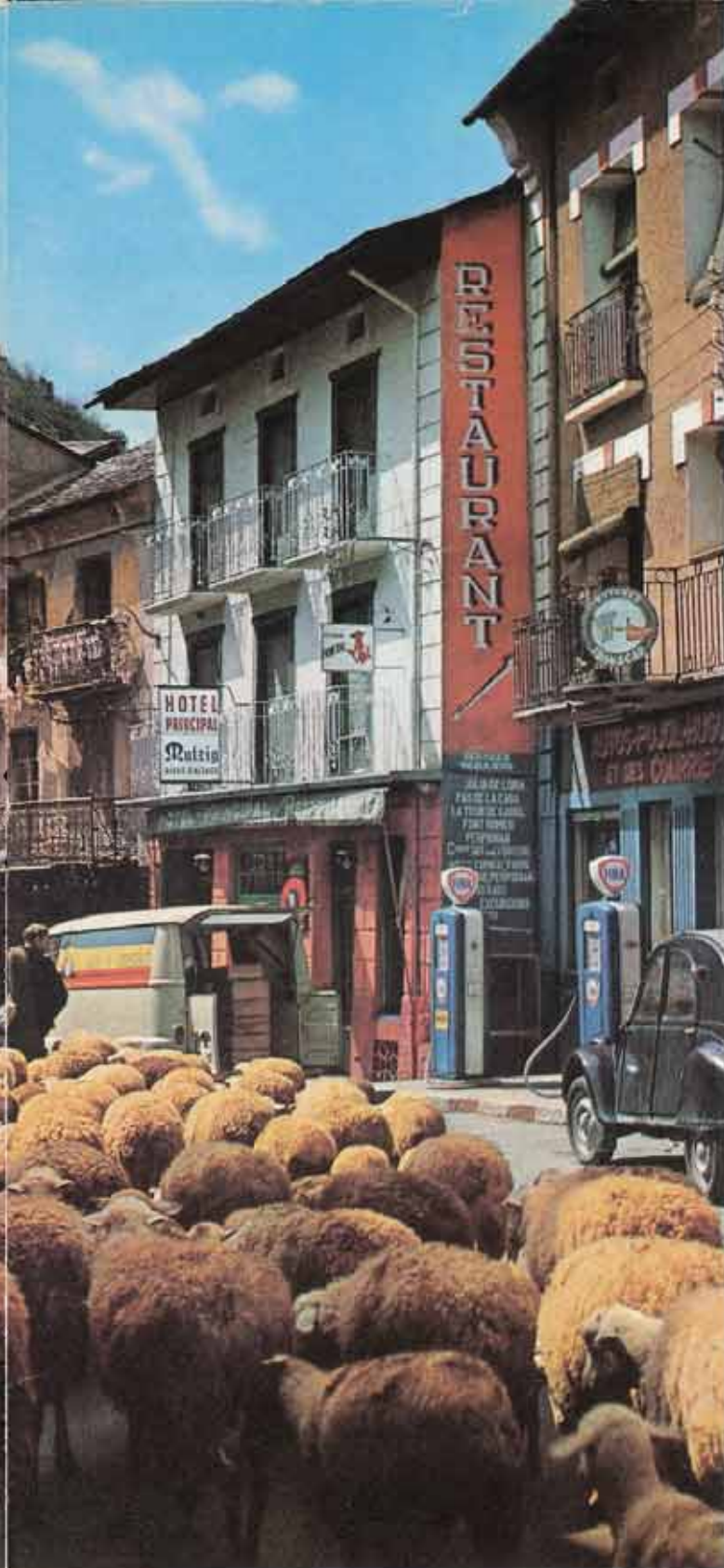

Pyreneitten niemen vuoristovaltion Lammaslaumat paimenineen ovat.

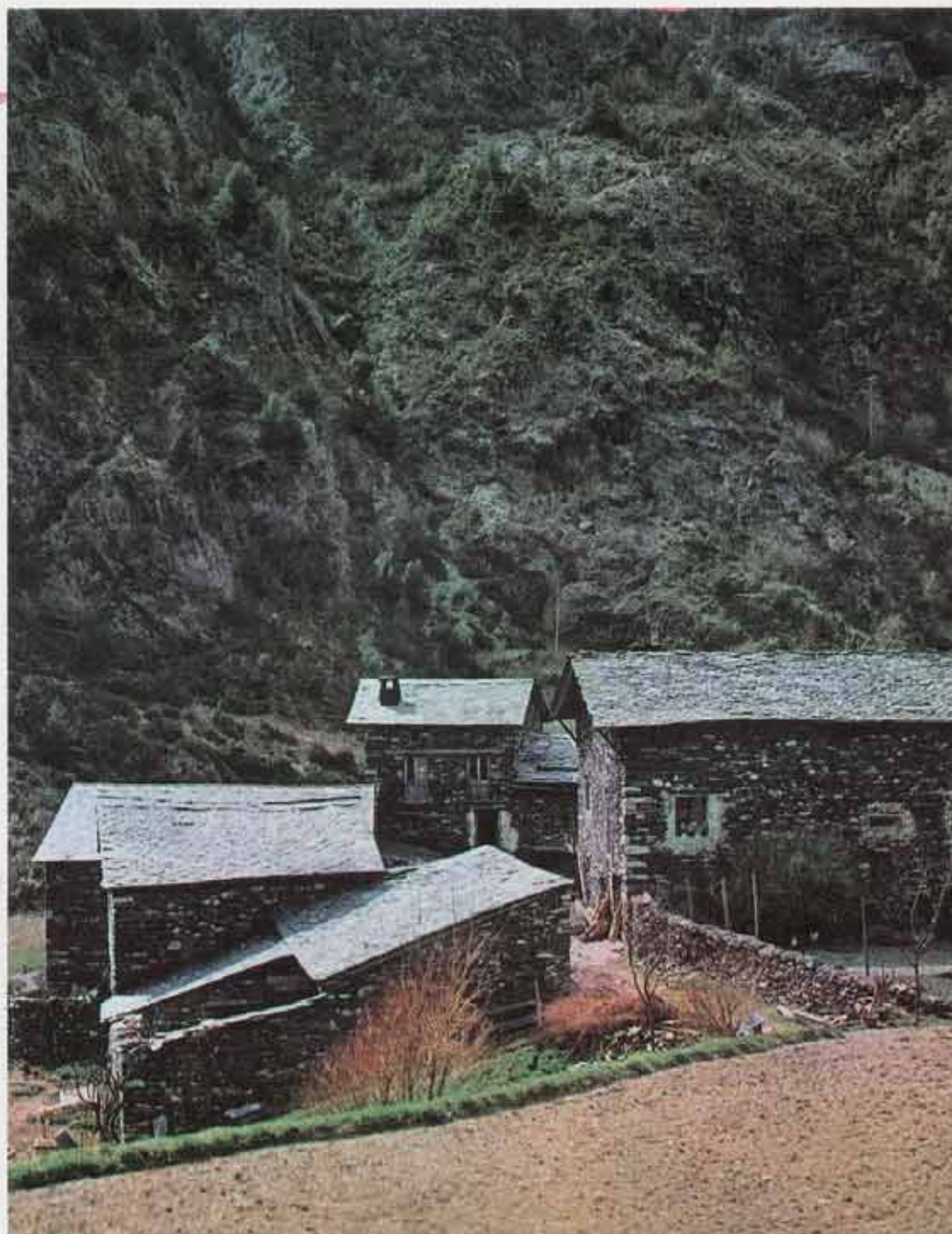
Andorra

Legendan mukaan Andorran perusti vuonna 784 jKr. itse Kaarle Suuri. Totta tai ei, neuvoston komea talo — hallituksen isuntopaikka tässä Pyreneitten 2400 metrin korkeisten vuorten ympäröimässä kiehtovassa ruhtinaskunnassa — on rakennettu yhdeksännellä vuosisadalla.

Ei tiedetä, millä andorralaiset elättivät itsensä tuona aikana, mutta nykyään pääasiallinen tulojen lähde on tiettävästi tupakan kasvattaminen ja salakuljettaminen. Yli 250 000 kilon vuosittaisesta tupakkasadosta suurimman osan — ja joinakin vuosina käytännöllisesti katsoen kaiken — salakuljettavat Espanjaan likipitien sadan ammattimaisen salakul-

Andorran ihmiset harrastavat salakuljetuksen lisäksi myös lampaanhoitoa. Tavallinen näky pääkaupunginkin kaduilla.

Mahtavien seinämien juurella kyyristelevät Andorran puhdaspiirteiset kivitalot. Toisesta ikkunasta saattaa näkyä Espanjaan, toisesta Ranskaan.

jettajan armeija, apunaan aika ajoin joukko harrastelijoita.

Tämä ei kuitenkaan merkitse, että turisti kohtaisi pääkaupungin, Andorra la Vellan, kaduilla hurjannäköisiä hampaiisiin suakku ascistautuneita miehiä. Andorra on rauhallinen kuin vauvan kehto. Salakuljetus on yksinkertaisesti andorralaisten elämäntapa, joka hyväksytään selaisenaan. Tupakka on Espanjassa valtion monopolina ja andorralaisten ilmeinen tarkoitus on kuljettaa sitä rajan yli maksamatta tullia. Tässä yrityksessään he ovat onnistuneet niin hyvin, että he ovat perustaneet maanalaiset markkinat Carmela-savukkeilleen aina Madridiin saakka.

Kun nailonsukkien kysyntä on kasvanut Espanjassa, ne on liitetty salakuljetustavaroiden joukkoon samoja kuin sveitsiläiset kellot silloin tällöin.

Andorra ei ole rikas maa, mutta sen asukkaat vaikuttavat onnellisilta. Se on maa, missä kaikkea näyttää olevan kaksittain; siellä on kahdenlaista rahaa, pesetoja ja frangeja; kahdenlaisia postimerkkejä (joista kummatkaan eivät ole todella andorralaisia); toiset painetaan Pariisissa ja toiset Madridissa ja ne myydään näiden hallitusten tiliin kahdessa postitoimistossa, joista toinen on espanjalainen, toinen ranskalainen. Jonkinlaisena vastineena postimerkkien myynnistä Ranskan ja Espanjan hallitukset ovat vapauttaneet Andorran sisäisen postiliikenteen kaikista kustannuksista. Täten Andorra on ainoa maa maailmassa, missä paikallisliikenteessä ei tarvita lainkaan postimerkkejä.

Andorrassa on myös kaksi ruhtinasta, jotka ovat Espanjan Urgelin piispojen ja Ranskan Foix-kreivien jälkeläisiä. Jäl-

kimmäisen tilalle on myöhemmin astunut Ranskan presidentti. Yksikään Andorran ruhtinaista ei asu Andorrassa.

Maassa on myös kaksi laaksoa, kaksi kalaisaa jokea, ja kaksi rajaa, Ranskan ja Espanjan. Sekä kaksi kieltä, asukkaiden oma katalonianskieli sekä ranska. Vaikkakaan maan 8 000 asukasta eivät juuri arkipuheessaan käytä ranskaa, kaikki liiketoiminta tapahtuu ranskaksi, esimerkiksi kauppojen nimet ovat aina ranskankielisiä.

Andorrassa on hyviä hotelleja viehättävillä paikoilla ja ne ovat halpoja. Se on kalastajien ja hiihtäjien toivemaa. Tässä vuoristovaltiossa ei ole veroja. Andorralainen saa itse tuhlata jokaisen ansaitsemansa pennin. Savukkeet ovat Euroopan halvimpia samoinkuin autot, joista ei siellä makseta mitään tullia. Bensiini maksaa vain 50 Ranskan centi-

meä (noin 33 penniä) litra, mikä on noin puolet siitä kuin Ranskassa. Miehen puku valmistuu 24 tunnissa halvoin espanjalaisin hinnoin.

Euroopan pikkuvuittosista suurin valtio Andorra on ainoa, missä passi tai henkilöllisyyspaperi tarkastetaan molemmilla rajoilla. Andorralaiset eivät siitä välitä, koska heidän maansa on ennen kaikkea vapaa. Taloudellisesti Andorra on riippuvainen Ranskasta ja Espanjasta sekä poliittisesti sidottu molempiin.

Miksi eivät sitten kaikki maailman ihmiset tulisi andorralaisiksi. Koska se ei ole niinkään yksinkertaista. On kuitenkin olemassa yksi keino: jokainen mies, joka menee naimisiin andorralaisen perheen ainoan tyttären ja perijätären kanssa, saa automaattisesti maan kansalaisuuden. Ja Andorran tytöt ovat usein hyvin kauniita...